

**VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

**IŠANKSTINIO TYRIMO ATASKAITA
LĖŠŲ VILNIAUS MIESTO ORO KOKYBEI GERINTI PANAUDOJIMO EFEKTYVUMAS**

2021-11-22 Nr. R-05-07

TURINYS

<u>IŠANKSTINIO TYRIMO TIKSLAS, APIMTIS IR METODAI</u>	3
<u>IŠANKSTINIO TYRIMO REZULTATAI</u>	4
<u>Nagrinėta veiklos sritis</u>	4
<u>Pagrindinės oro taršos priežastys</u>	5
<u>Oro kokybės monitoringas (stebėseną)</u>	6
<u>Strateginiuose planuose numatytos priemonės oro taršai mažinti, jų įgyvendinimui 2019-2020 metais planuotos ir panaudotos lėšos</u>	7
<u>Nustatytos problemos:</u>	10
1. <u>Persikirstytos Savivaldybės strateginių tikslų vykdytojų funkcijos ir atsakomybės, didina veiklos koordinavimo ir išteklių valdymo rizikas</u>	10
2. <u>Lėšos, patvirtintos 2020 m. biudžeto programos sąmatose, neatitiko strateginiame veiklos plane priemonės vykdymui numatytų asignavimų</u>	12
3. <u>Lėšų poreikis numatytų priemonių vykdymui planuotas netiksliai</u>	12
4. <u>Strateginiuose veiklos dokumentuose nenustatyti arba nustatyti neaiškūs priemonių įgyvendinimo vertinimo kriterijai, veiklos ataskaitų duomenys neleidžia objektyviai įvertinti pokyčių naudos</u>	13
5. <u>Nevykdyta pakankama patirtų išlaidų mechanizuotam gatvių valymui (plovimui) kontrolė</u>	14
<u>Pastebėjimas dėl įsigytos gatvių valymo įrangos naudojimo</u>	15
<u>Priežastys, dėl kurių auditą siūloma baigti išankstiniu tyrimu</u>	16
<u>Priedas Nr.1. Santrumpos ir sąvokos</u>	18
<u>Priedas Nr. 2. Nagrinėtos veiklos srities teisinis reglamentavimas</u>	19

Išankstinio tyrimo tikslas, apimtis ir metodai

Aplinkos oro kokybę įvardijama kaip viena svarbiausių aplinkosauginių problemų visoje Europos Sąjungoje. Tokie faktoriai kaip miesto vystymasis ir plėtra, auganti ekonomika, pramonės ir turizmo plėtra be teigiamų pasekmių, saugiai aplinkai sukelia problemų – padidėjusi atmosferos oro tarša neigiamai įtakoja žmonių sveikatą, gyvenimo kokybę, mažina gyvenamųjų teritorijų patrauklumą.

Išankstinio tyrimo tikslas – surinkti ir įvertinti informaciją apie Vilniaus miesto savivaldybės (toliau – Savivaldybė) oro kokybės gerinimo politiką, šios veiklos srities organizavimą ir valdymą, oro kokybės gerinimui keliamus tikslus, vykdytas programas, jas įgyvendinant dalyvaujančius subjektus, veiklą įtakančius veiksnius, programų finansavimą ir jas vykdant panaudotas lėšas, identifikuoti esamas problemas ir nustatyti, ar tikslinga atlikti pagrindinį tyrimą.

Išankstinio tyrimo objektas – oro kokybės gerinimui keliami tikslai, jų įgyvendinimo eiga ir šiai veiklai panaudotos lėšos.

Išankstinio tyrimo subjektai – Vilniaus miesto savivaldybės administracija ir jos struktūriniai padaliniai.

Vertintas laikotarpis – 2019-2020 metai, tam tikrais atvejais palyginimui naudojome ankstesnių laikotarpių duomenimis.

Audito įrodymams gauti taikėme dokumentų peržiūros, pokalbių, palyginamosios ir situacijų analizės metodus, patikrinimo procedūras. Išankstinio tyrimo metu duomenys buvo renkami:

- nagrinėjant Valstybės, Savivaldybės tarybos ir Savivaldybės vykdomosios institucijos priimtus norminius teisės aktus, susijusius su audituojama sritimi;
- analizuojant Savivaldybės administracijos padalinių, dalyvaujančių įgyvendinat Savivaldybės vykdomos oro kokybės gerinimo politikos sprendimus, funkcijas ir atsakomybę;
- analizuojant Savivaldybės strateginius tikslus ir planus oro kokybės gerinimo srityje, strateginius veiklos 2019-2021 ir 2020-2022 metų planus ir jų vykdymo ataskaitas;
- vertinant lėšų, panaudotų oro kokybės gerinimui, efektyvumą;
- peržiūrint Savivaldybės aplinkos informacinėje svetainėje

<https://aplinka.vilnius.lt/aplinkos-kokybe/oras/> pateiktas Vilniaus miesto oro taršos mažinimo veiksmų

programos ataskaitas, susipažįstant su žiniasklaidoje ir viešojoje erdvėje skelbta/skelbiama informacija apie Vilniaus miesto oro kokybę;

- bendraujant su Savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių atsakingais darbuotojais.

Išankstinis tyrimas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus¹.

Išankstinio tyrimo rezultatai

Nagrinėta veiklos sritis

Nagrinėtą veiklos sritį reglamentuoja Europos sąjungos direktyvos, Lietuvos Respublikos, Savivaldybės tarybos ir Savivaldybės vykdomosios institucijos priimti norminiai teisės aktai. (2priedas)

Pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo² 6 straipsnio 28 dalį, aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga priskiriamas savivaldybių savarankiškosioms funkcijoms. Siekiant užtikrinti Savivaldybės teritorijoje ir jos prieigose kiek galima geresnę aplinkos oro kokybės palaikymą, gauti ir valdyti informaciją apie aplinkos oro kokybę, sukurti integruotą kompleksinę aplinkos apsaugos strategiją, Savivaldybės taryba Strateginiame 2010 - 2020 metų plėtros plane³ (toliau tekste – SPP), išskėlė ilgalaikius tikslus:

- „mažinti neigiamų transporto eismo pasekmių poveikį aplinkai“ (taikant lanksčius transporto eismo apribojimus labiausiai užterštose miesto vietose, informuojant visuomenę apie užterštumo lygį Vilniaus miesto rajonuose, įsigyjant modernią gatvių dangų valymo techniką);
- „gerinti atmosferos oro ir geriamojo vandens kokybę, mažinti triukšmą“ (tobulinant Vilniaus miesto oro užterštumo modeliavimą ir prognozavimą, įrengiant skaitmeninius oro užterštumo žemėlapius, planuojant oro taršos prevencijos ir mažinimo priemones ir organizuojant jų įgyvendinimą).

¹ 3000-asis TAAIS „Veiklos audito standartas“

² Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas 1994 m. liepos 7 d. Nr. I-533

³ patvirtintas Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2010 m. lapkričio 24 d. sprendimu Nr. 1-1778, atnaujintas Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2017 m. spalio 25 d. sprendimu Nr. 1-1204

Siekiant SPP iškeltų tikslų, jau atlikti veiksmai – patvirtinti: Vilniaus miesto savivaldybės aplinkos monitoringo (stebėsenos) 2017-2022 metų programa⁴, Savivaldybės ekologiško transporto skatinimo strategija⁵, Darnaus judumo planas⁶, Aplinkos oro kokybės valdymo programa⁷ 2020-2025 metams, Visuomenės ir ugdymo įstaigų informavimo apie aplinkos oro užterštumą, keliantį grėsmę sveikatai Vilniaus mieste, tvarkos aprašas⁸.

Kartu su LR Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra (įgyvendinančioji institucija), 2017-2020 metais vykdytas bendrai ES struktūrinių fondų ir Savivaldybės biudžeto lėšomis finansuotas projektas⁹ „Vilniaus miesto savivaldybės aplinkos oro kokybės gerinimas“. Projekto tikslas - mažinti aplinkos oro taršą kietosiomis dalelėmis, užtikrinti, kad išmetamų teršalų koncentracijos Vilniaus miesto aplinkos ore neviršytų nustatytų normų.

Didžiąją dalį funkcijų, susijusių su Savivaldybės aplinkos apsaugos politikos priemonių įgyvendinimu, vykdo Savivaldybės administracijos Miesto tvarkymo ir aplinkos apsaugos skyrius¹⁰: organizuoja ir kontroliuoja planų, programų, taisyklių aplinkos apsaugos klausimais įgyvendinimą, organizuoja ir koordinuoja miesto gatvių rankinį bei mechanizuotą valymą vasaros ir žiemos metu, rengia aplinkos apsaugos komponentų (tarp jų – oro) stebėsenos programas ir organizuoja jų įgyvendinimą, administruoja Aplinkos apsaugos rėmimo specialiąją programą ir kt.

Pagrindinės oro taršos priežastys

Oro, kaip sudėtinio aplinkos komponento kokybė, didele dalimi priklauso nuo žmonių veiklos. Tarp pagrindinių oro taršos priežasčių¹¹ Vilniaus mieste yra:

⁴ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-1075

⁵ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimas Nr. 1-1409 „Dėl pritarimo Vilniaus miesto savivaldybės ekologiško transporto skatinimo strategijai“

⁶ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-1859

⁷ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-561

⁸ patvirtintas Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. 30-2209/20

⁹ pagal 2017 m. birželio 14 d. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos ir LR Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūros pasirašytą projekto Nr. 05.6.1-APVA-V-021-01-00052017-2020 sutartį

¹⁰ nuostatai patvirtinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. 40-378/20

¹¹ pagal svetainėje <https://aplinka.vilnius.lt/aplinkos-kokybe/oras> pateikiamą informaciją

- Kietojo kuro kūrenimas individualiuose būstuose, ypačingai kūrenant nekokybišku kuru, o neretai ir atliekomis (iš apie 32 tūkstančių gyvenamųjų namų Vilniaus mieste, 11,8 tūkst. šildomi malkomis, anglimi arba neidentifikuotu šildymo būdu¹²);
- Autotransporto srautai ir autoparkas. (Vertinama, kad tarša nuo autotransporto sudaro apie 40 – 60 proc. mieste susidarancios taršos). Be viešojo transporto keliamos taršos, didžioji dauguma miesto gyventojų individualiai naudojami 10-ties ir senesnių metų taršiais automobiliais.
- Netinkama gatvių, statybviečių priežiūra – laiku nevalant/nedrėkinant gatvių ir kelkraščių, padidėja kietųjų dalelių, kurias pakelia vėjas ir pravažiuojantys automobiliai, sklaida.

Oro kokybės monitoringas (stebėseną)

Vertinant oro kokybę miestuose, dažniausiai kontroliuojami šie pagrindiniai pirminiai oro teršalai: anglies monoksidas (CO), azoto dioksidas (NO₂), sieros dioksidas (SO₂), kietosios dalelės (KD). Šių teršalų vertinimui taikomos nustatytos¹³ žmonių sveikatai pavojingos ribinės vertės.

2019-2020 metų laikotarpiu oro kokybę, matuojant į atmosferą išmetamų teršalų koncentracijas, Vilniaus mieste buvo tiriama keturiose automatinėse oro kokybės tyrimų (toliau – OKT) stotyse: Lazdynų, Žirmūnų, Savanorių pr. ir Senamiesčio. Lazdynų ir Senamiesčio stotys įrengtos gyvenamuosiuose rajonuose ir labiau atspindi foninę oro taršą, Žirmūnų stotis įrengta prie Vilniaus mieste esančios Kareivių gatvės, šalia sankryžos su Kalvarijų gatve, Savanorių pr. stotis įrengta netoli intensyvaus eismo ir pramonės bei energetikos įmonių todėl šių stočių tyrimų duomenys labiausiai atspindi transporto bei teršalų išmetimo per stacionarius oro taršos šaltinius įtaką Vilniaus miesto kokybei. Pagrindiniai oro kokybės duomenys automatinėse tyrimų stotyse fiksuojami ir atnaujinami kas valandą¹⁴. Pavyzdžiui, pagal Savivaldybės administracijos Miesto tvarkymo ir aplinkos apsaugos skyriaus užsakymu¹⁵ SĮ „Vilniaus planas“ parengtą Vilniaus miesto oro taršos mažinimo programos 2020 metų įgyvendinimo ataskaitą, 2020 metų spalio mėnesį, KD10 ribinių verčių paros maksimalios koncentracijos buvo padidėjusios visose OKT stotyse: Senamiesčio – 1,8 karto, Žirmūnų – 1,9 karto,

¹² šaltinis- interneto svetainėje www.alfa.lt 2021-10-06 skelbiama informacija

¹³ Lietuvos Respublikos aplinkos ir sveikatos apsaugos ministrų 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymas Nr. 591/640 „Dėl aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normų patvirtinimo“

¹⁴ Pagal Savivaldybės įmonės „Vilniaus planas“ parengtą oro kokybės apžvalgą už 2019-2020 metus

¹⁵ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto tvarkymo ir aplinkos apsaugos skyriaus 2020 m. gegužės 13 d. užsakymas Nr. A197-332/20 (2.1.84E-AD)

Savanorių pr. – 1,7 karto, o Lazdynų - net 2,4 karto. Tam įtakos turėjo nepalankios teršalų sklaidymuisi meteorologinės sąlygos, vyravę oro srautų kryptys, vietinių taršos šaltinių (transporto) išmetama tarša.

Strateginiuose planuose numatytos priemonės oro taršai mažinti, jų įgyvendinimui 2019-2020 metais planuotos ir panaudotos lėšos

Atsižvelgiant į Savivaldybės strateginius trejų metų veiklos planus¹⁶, Savivaldybės 2019 -2020 metų biudžetuose lėšos aplinkos oro kokybės gerinimui buvo suplanuotos: 2019 metų Savivaldybės biudžeto 11 programos „Aplinkos ir kraštovaizdžio apsauga“ apimtyje, o 2020 metais – savivaldybės biudžeto 7 programos „Aplinka ir miesto plėtra“ apimtyje. Vykdytų biudžeto programų priemonių finansavimo šaltiniai – ES struktūrinių fondų lėšos, Savivaldybės biudžeto lėšos ir Aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos 2019 ir 2020 metų priemonių sąrašė patvirtintos¹⁷ lėšos. Aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos (toliau tekste – AARSP) lėšų šaltiniai – mokesčiai už teršalų išmetimą į aplinką, už valstybinius gamtos išteklius, lėšos, gautos kaip želdinių atkuriamosios vertės kompensacija, taip pat nepaskirstyti, į Savivaldybės biudžetą neįtraukti finansavimo šaltinių lėšų likučiai. 80 proc. programos lėšų numatyta naudoti aplinkos apsaugos priemonėms finansuoti, 20 proc. – visuomenės sveikatos rėmimo priemonėms).

2019-ieji metai

Pagal patvirtintas biudžeto programos sąmatas, 2019 metais oro kokybės gerinimo priemonėms skirtos lėšos iš viso sudarė 3 113 000 Eur. Didžiąją jų dalį - 2 893 000 Eur (93 proc.) sudarė bendrai ES struktūrinių fondų ir Savivaldybės biudžeto lėšomis finansuoto projekto įgyvendinimui numatytos lėšos (ES lėšų dalis – 2 485 500 Eur, Savivaldybės biudžeto lėšų – 407 500 Eur)¹⁸. Lėšas planuota naudoti specialiosios gatvių dangų valymo technikos ir priemonių įsigijimui, siekiant mažinti miesto gatvių oro taršą, oro taršos modeliavimo įrangos atnaujinimui ir palaikymui, oro kokybės valdymo priemonių planavimui.

¹⁶ patvirtinti: Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2019 m. kovo 20 d. sprendimu Nr. 1-1981 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės 2019-2021 metų strateginio veiklos plano tvirtinimo“ ir Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2020 m. kovo 3 d. sprendimu Nr. 1-450 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės 2020-2022 metų strateginio veiklos plano tvirtinimo“

¹⁷ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimai: 2019 m. balandžio 10 d. Nr. 1-2016 ir 2020 m. balandžio 15 d. Nr. 1-463

¹⁸ 2019 m. biudžeto programos sąmatos Nr. 3001614, 3001545

Kitą oro kokybės gerinimo priemonėms 2019 metais skirtų lėšų dalį – 220 000 Eur (7 proc.) sudarė AARSP lėšos, iš jų:

- 20 000 Eur Vilniaus miesto oro taršos mažinimo programos parengimui ir įgyvendinimui¹⁹;
- 200 000 Eur Oro taršos kietosiomis dalelėmis (KD10) mažinimui (gatvių plovimui)²⁰.

2020-ieji metai

Pagal 2020 metais patvirtintas biudžeto programų sąmatas, oro kokybės gerinimo priemonių finansavimui iš viso skirta 662 200 Eur, iš jų:

- 452 200 Eur (68 proc.) sudarė lėšos bendrai finansuoto projekto „Vilniaus miesto savivaldybės aplinkos oro kokybės gerinimas“ užbaigimui (specialiosios gatvių dangų valymo technikos ir priemonių įsigijimui, siekiant mažinti miesto gatvių oro taršą, oro kokybės valdymo priemonių plano parengimui, visuomenės informavimui apie oro kokybę). ES lėšų struktūrinių fondų lėšų dalis – 384 200 Eur, Savivaldybės biudžeto lėšos – 68 000 Eur);

- 210 000 Eur (32 proc.) sudarė AARSP lėšos, kuriomis numatyta finansuoti šias priemones:

- 20 000 Eur „Vilniaus miesto oro taršos mažinimo programos parengimui ir įgyvendinimui“;
- 190 000 Eur „Oro taršos kietosiomis dalelėmis (KD10) mažinimui (gatvių plovimui)²¹.

Lyginant 2019 ir 2020 metais oro kokybės priemonių gerinimui Savivaldybės biudžeto programose patvirtintas lėšas, 2020 metais jų skirta santykinai mažiau – 210 000 Eur, (2019 metais - 220 000 Eur). Ženkliai didesnę oro kokybės gerinimui numatytų priemonių finansavimą 2019 metais lėmė pasirašytoje projekto finansavimo sutartyje²² 2019 metams numatytų įsipareigojimų vykdymas.

¹⁹ 2019 m. biudžeto programos sąmata Nr. 2000060

²⁰ 2019 m. biudžeto programos sąmatos Nr. 3000512, Nr. 3000513

²¹ 2020 m. biudžeto programos sąmatos Nr. 3000512, Nr. 3000513

²² 2017 m. birželio 14 d. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos ir Lietuvos respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūros projekto finansavimo sutartis Nr. 05.6.1-APVA-V-021-01-00052017-2020

2019-2020 metais oro kokybės gerinimo priemonėms panaudotos lėšos

Biudžeto programos sąmatų 2019 metų vykdymo ataskaitų duomenimis, oro kokybės gerinimo priemonėms 2019 metais iš viso panaudota 2 446 974,56 Eur, (t. y. 666 025,44 Eur mažiau, nei buvo skirta pagal patvirtintas biudžeto programos sąmatas). Pagal finansavimo šaltinius: ES lėšų panaudota 1 761 760,15 Eur (arba 71 proc. nuo skirtų lėšų), Savivaldybės biudžeto lėšų panaudota: bendrai finansuojamam projektui 407 455,99 Eur (arba 100 proc.), mechanizuotam gatvių valymui oro taršai mažinti – 105 103,34 Eur (lėšos neplanuotos), AARSP lėšų panaudota 172 655,08 Eur (arba 78 proc. nuo skirtų).

2019 metais lėšos panaudotos:

- Įsigytai gatvių dangų valymo technikai ir priemonėms – 2 169 216,14 Eur (1 761 760,15 Eur (arba 71 proc. - ES lėšų), 407 455,99 Eur (arba 100 proc.) - Savivaldybės biudžeto lėšų)²³. Vykdydamas projektą, 2019 metais nupirkto 3 daugiafunkcinės dinaminės, 2 vakuuminės ir 5 gatvių šlavimo mašinos (įsigytą techniką administruoja Savivaldybės administracijos Infrastruktūros skyrius);
- Vilniaus miesto oro taršos mažinimo programos parengimui ir įgyvendinimui – 17 192,12 Eur (arba 86 proc. nuo priemonei skirtų AARSP lėšų), programos rengėjas SĮ „Vilniaus planas“²⁴. Vykdydamas darbus, SĮ „Vilniaus planas“ nustatė ir pažymėjo planuose neasfaltuotų teritorijų kiekį Žirmūnų ir Šnipiškių seniūnijose, sistemingai atnaujino stacionarių taršos šaltinių duomenis ir kt.;
- Oro taršos kietosiomis dalelėmis (KD10) mažinimui (gatvių plovimui) – 155 462,96 Eur (78 proc. nuo skirtų lėšų, darbų rangovas UAB „Grinda“)²⁵;
- mechanizuotam gatvių valymui oro taršai mažinti – 105 103,34 Eur (lėšos priemonei neplanuotos, vykdytų darbų rangovas UAB „Grinda“, finansuota Savivaldybės biudžeto lėšomis)²⁶.

Biudžeto programos sąmatų 2020 metų vykdymo ataskaitų duomenimis, oro kokybės gerinimo priemonėms 2020 metais iš viso panaudota 818 886,44 Eur (t. y. 156 868,44 Eur daugiau, negu skirta šių priemonių finansavimui pagal patvirtintas biudžeto programos sąmatas). Pagal finansavimo

²³ 2019 m. biudžeto programos sąmatų Nr.3001614. Nr. 3001545 vykdymo ataskaitos

²⁴ 2019 m. biudžeto programos sąmatos Nr. 2000060 vykdymo ataskaita

²⁵ 2019 m. biudžeto programos sąmatų Nr. 3000512, Nr. 3000513 vykdymo ataskaitos

²⁶ 2019 m. biudžeto programos sąmatos Nr. 3000630 vykdymo ataskaita

šaltinius: ES lėšų panaudota 384 052,91 Eur (99,9 proc. nuo skirtų lėšų), Savivaldybės biudžeto lėšų panaudota: bendrai finansuojamam projektui 67 774,04 Eur (99,9 proc. nuo skirtų lėšų), mechanizuotam gatvių valymui oro taršai mažinti – 157 072,71Eur (lėšos neplanuotos), AARSP lėšų panaudota 209 986,78 Eur (99,9 proc.).

2020 metais lėšos panaudotos:

- įgyvendinamai Vilniaus miesto oro taršos mažinimo programai – 19 986,78 Eur (internetinės svetainės atnaujinimui, oro taršos duomenų kaupimui, analizei, ataskaitų rengimui ir kt., panaudota 99,9 proc. nuo skirtų lėšų, programos rengėjas SĮ „Vilniaus planas“²⁷.;
- oro taršos kietosiomis dalelėmis (KD10) mažinimui (gatvių plovimui) – 190 000 Eur (panaudota 100 proc. skirtų lėšų, darbų rangovas UAB „Grinda“)²⁸;
- mechanizuotam gatvių valymui (plovimui) - 157 072,71 Eur (šiai priemonei lėšos neplanuotos, už darbus UAB „Grinda“ apmokėta iš Savivaldybės biudžeto lėšų)²⁹;
- Specialiosios gatvių dangų valymo technikos ir priemonių įsigijimui, oro kokybės valdymo priemonių plano parengimui, visuomenės informavimui apie oro kokybę - 451 826,95 Eur (99,9 proc. nuo skirtų lėšų)³⁰. Iš jų: ES lėšos sudarė 384 052,91 Eur, Savivaldybės biudžeto – 67 774,04 Eur. Lėšos panaudotos Aplinkos valdymo kokybės valdymo programos ir priemonių plano 2020 - 2025 metams parengimui, visuomenės informavimui dėl oro taršos mažinimo.

Nustatytos problemos

1. Persikirstytos Savivaldybės strateginių tikslų vykdytojų funkcijos ir atsakomybės didina veiklos koordinavimo ir išteklių valdymo rizikas

Savivaldybės SPP numatytų tikslų, uždavinių ir priemonių įgyvendinimui numatytas terminas buvo išdėstytas 2010-2020 metų laikotarpiui, tačiau dalis ilgalaikiame plane numatytų veiksmų, laikui bėgant prarado arba iš dalies prarado savo aktualumą. Kai kurių uždavinių vykdymas, neskyrus finansavimo, buvo atidėtas vėlesniems laikotarpiams. Atsižvelgiant į socialinės-ekonominės situacijos

²⁷ 2020 m. biudžeto programos sąmatos Nr. 2000060 vykdymo ataskaita

²⁸ 2020 m. biudžeto programos sąmatų Nr. 3000512, Nr. 3000513 vykdymo ataskaitos

²⁹ 2020 m. biudžeto programos sąmatų Nr. 3000635, Nr. 3000630 vykdymo ataskaitos

³⁰ 2020 m. biudžeto programos sąmatų Nr.3001545, Nr. 3001614 vykdymo ataskaitos

pokyčius, ne vieną kartą Savivaldybės administracijoje vykčius struktūros pertvarkymus, dėl ko keitėsi ir už tikslų, uždavinių bei veiksmų įgyvendinimą atsakingi organizatoriai ir vykdytojai, Savivaldybės tarybos sprendimu³¹ SPP buvo atnaujintas, taip pat pakoreguoti kai kurių tikslų, uždavinių ir veiksmų įgyvendinimo terminai.

Pažymėtina, kad iki 2019 metų rugsėjo mėnesio 10 dienos, kai įsigaliojo nauja Savivaldybės valdymo struktūra³², funkcijas, susijusias su aplinkos apsauga ir kokybe, vykdė Savivaldybės administracijos Miesto plėtros, Miesto ūkio ir transporto, Saugaus miesto departamentai (asignavimų valdytojai). Didžioji vykdomų funkcijų dalis – aplinkos kokybės, transporto infrastruktūros plėtojimas ir neigiamų transporto eismo pasekmių aplinkai įgyvendinimas, saugus atliekų tvarkymas, atmosferos oro ir geriamojo vandens kokybės užtikrinimas, buvo priskiriama Savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir transporto departamentui. Naujojoje struktūroje aplinkos oro kokybės, stebėjimo ir kontrolės funkcijų vykdymas pagal kompetenciją perskirstytas naujai sukurtiems padaliniais – Miesto tvarkymo ir aplinkos apsaugos, Energetikos, Infrastruktūros, Vyriausiojo miesto architekto skyriams.

Pavyzdžiui, įgyvendinant SPP numatytą uždavinį „gerinti atmosferos oro ir geriamojo vandens kokybę, mažinti triukšmą“ (priemonių: „Vilniaus miesto oro užterštumo moduliavimas ir prognozavimas“, „skaitmeninių oro žemėlapių įrengimas“, „oro taršos prevencijos ir mažinimo priemonių planavimas“) atsakingais vykdytojais tapo Savivaldybės administracijos Miesto tvarkymo ir aplinkos apsaugos, Vyriausiojo miesto architekto, Energetikos, Eismo organizavimo skyriai. Savivaldybės biudžeto ir ES lėšomis bendrai finansuoto projekto „Vilniaus miesto savivaldybės aplinkos oro kokybės gerinimas“, pagal kurį audituojamuoju laikotarpiu buvo įsigyta specialioji gatvių dangų valymo technika, skirta mažinti aplinkos oro taršą, atsakingu vykdytoju naujojoje struktūroje tapo Infrastruktūros skyrius. Pagal savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintus nuostatus³³, miesto gatvių rankinio bei mechanizuoto valymo vasaros ir žiemos metu organizavimo ir koordinavimo funkcija priskiriama Savivaldybės administracijos Miesto tvarkymo ir aplinkos apsaugos skyriui. Atsakomybių pasidalijimas, vykdant veiklos planuose numatytas priemones, didina tai priemonei skiriamų išteklių valdymo ir veiksmų koordinavimo rizikas, todėl būtina numatyti ir taikyti efektyviai veikiančias rizikų valdymo kontrolės priemones.

³¹ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2017 m. spalio 25 d. sprendimas Nr. 1-1204

³² patvirtinta Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2019 m. gegužės 29d. sprendimu Nr. 1-52

³³ patvirtinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. 40-378/20

Išankstinio tyrimo metu vertindami veiklos, perskirsčius funkcijas, vykdymo tęstinumą aplinkos oro kokybės valdymo srityje, pastebėjome, kad 2019 metais nebuvo parengta Vilniaus miesto oro kokybės valdymo programa, jos įgyvendinimo priemonių planas ir ataskaita, kurių rengimą savivaldybėms reglamentuoja LR aplinkos oro įstatymo nuostatos. (Iki 2019 metų pagal Vilniaus miesto oro kokybės valdymo programą rengtos priemonių planų įgyvendinamo ataskaitos už 2008-2011, 2012-2014, 2015-2018 metus talpintos Savivaldybės informacinėje svetainėje adresu: <https://aplinka.vilnius.lt>. Svetainėje patalpinta ir priemonių plano įgyvendinimo ataskaita už 2020 metus).

2. *Lėšos, patvirtintos 2020 metų biudžeto programos sąmatose, neatitiko strateginiame veiklos plane vykdomai priemonei numatytų asignavimų*

Savivaldybių veiklos finansinis planavimas yra procesas, kurio metu atsižvelgiant į patvirtintus strateginio planavimo dokumentus, rengiamas Savivaldybės biudžeto ir kitų finansavimo šaltinių sąmatos. Išankstinio tyrimo metu nustatėme, kad 2020 metų strateginiame veiklos plane priemonei „oro taršos kietosiomis dalelėmis mažinimas (gatvių plovimas)“ numatyti asignavimai sudarė 100 000 Eur, o programos vykdymui patvirtintose biudžeto programų sąmatose (Nr. 3000512, Nr. 3000513) – 190 000 Eur.

3. *Lėšų poreikis numatytų priemonių vykdymui planuotas netiksliai*

Tikslus lėšų planavimas programose numatytų priemonių vykdymui, leidžia tinkamai paskirstyti ir naudoti turimus išteklius. Išankstinio tyrimo metu nustatėme, kad 2019-2020 biudžetinais metais priemonei „oro taršos kietosiomis dalelėmis mažinimas (gatvių plovimas)“ suplanuotos/skirtos lėšos ne visais atvejais naudotos, atsižvelgiant į turimus išteklius. Pavyzdžiui, 2019 metais nepilnai panaudojus³⁴ priemonei patvirtintose sąmatose skirtas AARSP lėšas (panaudota 155 462,92 Eur arba 78 proc.), iš kito finansavimo šaltinio (Savivaldybės biudžeto lėšų) sąmatos Nr. 3000630 „Sanitarinis valymas ir aplinkos apsauga“, priemonei „už mechanizuotą gatvių valymą oro taršai mažinti“ panaudota 105 103,34 Eur.

2020 metais AASP lėšomis finansuotai „oro taršos kietosiomis dalelėmis mažinimas (gatvių plovimas)“ priemonei pilnai panaudojus skirtas lėšas – 190 000 Eur, papildomai už mechanizuoto gatvių

³⁴ 2019 m. biudžeto programos sąmatų Nr. 3000512, Nr. 3000513 vykdymo ataskaitos

valymo darbus rangovui – UAB „Grinda“ buvo apmokėta 157 072,71 Eur (iš sąmatų³⁵ „Sanitarinis valymas ir aplinkos apsauga“).

Pažymėtina, kad Savivaldybės biudžeto sąmatoje „Sanitarinis valymas ir aplinkos apsauga“ tvirtinamos lėšos, kuriomis numatoma apmokėti miestą tvarkančioms organizacijoms už atliekamus miesto kiemų, aikščių, šaligatvių valymo, tvarkymo, šiukšlių surinkimo, želdynų priežiūros ir kt. sanitarinio valymo darbus, pagal viešojo konkurso būdu sudarytas sutartis. Iš viso per 2019-2020 metus už oro taršos mažinimo (gatvių plovimo) darbus rangovui – UAB „Grinda“ pagal kitos reikmės priemonių įgyvendinimui patvirtintas sąmatas apmokėta 262 176,05 Eur.

Netikslus lėšų poreikio planavimas priemonei „oro taršos kietosiomis dalelėmis mažinimas (gatvių plovimas)“, lėmė, kad 2019-2020 metais lėšos buvo naudojamos iš kitų reikmių priemonėms patvirtintos sąmatos.

4. Strateginiuose veiklos dokumentuose nenustatyti arba nustatyti neaiškūs priemonių įgyvendinimo vertinimo kriterijai, veiklos ataskaitų duomenys neleidžia objektyviai įvertinti pokyčių naudą

Veiklos stebėsenai ir vertinimui svarbu nustatyti aiškius, patikimus ir suprantamai apibrėžtus, su siektiniais tikslais, uždaviniais ir priemonėmis susietus kriterijus, pagal kuriuos būtų galima įvertinti vykdytų priemonių dėka įvykusius pokyčius, jų teikiamą naudą.

Išankstinio tyrimo metu nustatėme, kad Savivaldybės 2019 ir 2020 metų strateginiuose veiklos planuose numatytam uždaviniui „Mažinti taršos poveikį aplinkai - tyrimas, projektavimas, įgyvendinimas“ suplanuotos dvi oro kokybės gerinimo priemonės: „Vilniaus miesto oro taršos programos parengimas ir įgyvendinimas“ ir „oro taršos kietosiomis dalelėmis (KD10) mažinimas (gatvių plovimas)“. Kriterijai, kuriais būtų vertinamas minėtų priemonių vykdymas 2019 metais iš viso nenustatyti, o 2020 metų strateginiame veiklos plane nustatytas vertinimo kriterijus, apibrėžiantis oro taršos rodiklius – vidutinis siektinų oro taršos rodiklių ribinių reikšmių parų skaičius: kai viršijamos sveikatai pavojingų kietųjų dalelių (KD10) koncentracijos $\mu\text{g} / \text{m}^3$ normos – ne daugiau, kaip 35 paros per metus, kietųjų smulkiųjų dalelių (KD2,5) koncentracijos normos – ne daugiau 20 parų per metus, azoto dioksido vidutinė metinė koncentracija – ne daugiau 40 parų per metus, benzo(a)pireno - ne daugiau 1 para.

³⁵ 2020 m. biudžeto programos sąmatos Nr. 3000635, Nr. 3000630

Toks priemonei „oro taršos kietosiomis dalelėmis (KD10) mažinimas (gatvių plovimas)“ nustatytas vertinimo kriterijaus apibrėžimas yra neaiškus, nesuteikiantis informacijos, kaip jis siejamas su priemonės vykdymu, kokios naudos, įgyvendinus numatytą priemonę siekiama.

Iš Savivaldybės strateginių veiklos planų ataskaitose pateikiamų duomenų už 2019-2020 metus, nėra galimybės įvertinti, ar numatyti uždaviniai vykdyti efektyviai. Pavyzdžiui, 2019-2021 m. strateginio plano vykdymo ataskaitoje³⁶ už 2019 metus, nedetalizuotos vykdytos priemonės, apie jų įgyvendinimo eigą bendrai nurodoma, kad <<<...nepilnai panaudotos lėšos Vilniaus miesto oro taršos mažinimo programai įgyvendinti, paviršinių ir požeminių vandenų apsaugos ir tvarkymo priemonių įgyvendinimui, oro taršos kietosiomis dalelėmis (KD 10) mažinimui (gatvių plovimui). Šioms priemonėms lėšos nebuvo pilnai panaudotos ir perkeltos į kitus metus”.>>>

2020-2022 metų strateginio plano vykdymo ataskaitoje³⁷ už 2020 metus taip pat nepaminėtos vykdant uždavinį „Mažinti taršos poveikį aplinkai - tyrimas, projektavimas, įgyvendinimas“ vykdytos priemonės, nedetalizuotos 2020 metų strateginiame veiklos plane nustatyto oro taršą apibrėžiančio kriterijaus, pasiekimo reikšmės, nukrypimų nuo plano priežastys ir tolesni veiksmai.

Strateginio planavimo dokumentuose suplanuotų uždavinių ir priemonių vykdymas, nenustačius vertinimo kriterijų, kurių siekiama, neleidžia įvertinti, ar oro kokybės gerinimui numatytų priemonių vykdymas leido pasiekti laukiamą efektą, ar pokyčiai, lyginant su esama situacija, buvo savalaikiai ir būtini.

5. *Nevykdyta pakankama patirtų išlaidų mechanizuotam gatvių valymui (plovimui) kontrolė*

Vertindami Miesto tvarkymo ir aplinkos apsaugos skyriaus pateiktus mechanizuoto gatvių valymo ir plovimo pagrindžiamuosius dokumentus nustatėme, kad dalis³⁸ 2019-2020 metais darbų rangovo UAB „Grinda“ pateiktų darbų atlikimo aktų (bendrai 303 574,92 Eur sumai), nepasirašyti

³⁶ patvirtinta Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2020 m. birželio 19 d. sprendimu Nr. 1-562

³⁷ patvirtinta Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2021 m. liepos 14 d. sprendimu Nr. 1-1054

³⁸ UAB „Grinda“ aktai: 2020 m. rugsėjo mėn. Nr.1890/2020/09; 2020 m. spalio mėn. Nr.1974/2020/10; 2020 m. spalio mėn. Nr.1975/2020/10; 2020 m. rugsėjo mėn. Nr. 1891/2020/09; 2020 m. rugpjūčio mėn. Nr.1866/2020/08; 2020 m. kovo mėn. Nr. 1168/2020/03; 2020 m. sausio mėn. Nr.1022/2020/01; 2020 m. vasario mėn. Nr. 1071/2020/02; 2019 m. spalio mėn. Nr. 1661/2019/10; 2019 m. spalio mėn. Nr. 1656/2019/10; 2019 m. rugpjūčio mėn. Nr. 1491/2019/08; 2019 m. gegužės mėn. Nr. 1245/2019/05; 2018 m. lapkričio mėn. Nr.1582/2018/11; 2020 m. kovo mėn. Nr.1180, 2020 m. balandžio mėn. Nr.1386/2020/04, 2020 m. gegužės mėn. Nr.1506/2020/05, 2020 m. birželio mėn. Nr.1660/2020/06, 2020 liepos mėn. Nr. 1748/2020/07, 2020 m. rugpjūčio mėn. aktai Nr. 1854/2020/08 ir Nr.1866/2020/08;

užsakovo (Savivaldybės) atstovo, aktuose nenurodyta, koks darbuotojas darbus priėmė. Iš dalies³⁹ darbų atlikimo aktų negalima nustatyti, kur ir kokiose gatvėse buvo atlikti valymo (plovimo) darbai, koks gatvių plotas nuvalytas (sudrėkintas), juose įrašytas vienas sakinytis – „ašinių linijų ir važiuojamosios dalies valymas sudrėkinant“. Pagal tai nėra galimybės patvirtinti, kad darbų apmokėjimui pateiktose sąskaitose nurodytos sumos, apskaičiuotos ir atitinka mechanizuotam gatvių važiuojamosios dalies valymui patvirtintą⁴⁰ įkainį (10,02 Eur už nuvalytą 1000 kv. m.).

Dėl nepakankamai vykdytos išlaidų mechanizuotam gatvių valymui (plovimui) kontrolės, negavome patvirtinimo, kad lėšos vykdant šią priemonę, naudotos racionaliai ir efektyviai.

Pastebėjimas dėl įsigytos gatvių valymo įrangos naudojimo

Siekiant mažinti aplinkos oro taršą kietosiomis dalelėmis ir užtikrinti, kad teršalų koncentracijos Vilniaus mieste ateiityje neviršytų nustatytų normų, Savivaldybės biudžeto ir ES struktūrinių fondų lėšomis 2018-2020 metais buvo įsigyta technika (10 gatvių šlavimo mašinų su laistytuvais ir sniego valymo įranga bei priekabomis). Minėta technika užregistruota Savivaldybės administracijos apskaitoje, bet be rašytinio susitarimo perduota UAB „Grinda“, kuri ją naudoja mechanizuotam gatvių valymui. (Įsigytą techniką administruoja Savivaldybės administracijos Infrastruktūros skyrius). Mūsų vertinimu, nesant įrangos perdavimo teisinio pagrindo, UAB „Grinda“ neatsako už minėto turto praradimą ar netinkamą jo naudojimą.

UAB Grinda, vykdydama mechanizuotus gatvių valymo darbus, tuos pačius patvirtintus įkainius (10,02 Eur už nuvalytą 1000 kv. m) taiko ir darbams, atliekamiems naudojant sau priklausančias transporto priemones, ir naudojant įsigytą, Savivaldybei priklausančią techniką. Svarbu pažymėti, kad į Savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintą darbų įkainį įskaičiuotos visos išlaidos, susiję su užsakymuose numatytų įsipareigojimų vykdymu, visi mokesčiai, taip pat ir apsirūpinimo reikiamomis transporto priemonėmis (darbams atlikti), išlaidos. Išankstinio tyrimo metu negavome patvirtinimo, kad mechanizuoto gatvių valymo darbams naudojant Savivaldybei priklausančią techniką, darbų įkainiai

³⁹ UAB „Grinda“ atliktų darbų aktai: 2020 m. spalio mėn. Nr.1975/2020/10; 2020 m. rugsėjo mėn. Nr. 1891/2020/09; 2020 m. kovo mėn. Nr. 1168/2020/03; 2020 m. vasario mėn. Nr. 1071/2020/02; 2020 m. sausio mėn. aktas Nr.1022/2020/01; 2019 m. spalio mėn. Nr. 1656/2019/10; 2019 m. rugpjūčio mėn. Nr. 1491/2019/08; 2019 m. gegužės mėn. Nr. 1245/2019/05 ir kt.;

⁴⁰ UAB „Grinda“ atliekamų darbų ir teikiamų paslaugų įkainių sąrašas, patvirtintas Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2018 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. 1863, 1 priedas

būtų apskaičiuoti ir suderinti su užsakovu (Savivaldybe), atsižvelgiant į patiriamas sąnaudas darbams atlikti.

Priežastys, dėl kurių audita siūloma baigti išankstiniu tyrimu

Įvertinę išankstinio tyrimo metu surinktą informaciją ir nustatytas problemas, manome, kad jos yra aktualios, tačiau pagrindinio tyrimo siūlome neatlikti, nes:

- Išankstinio tyrimo metu, siekiant mažinti oro taršą, Savivaldybės taryba priėmė sprendimą⁴¹, kuriuo numačius pereinamąjį laikotarpį, nuo 2023 m. birželio 1 dienos individualių ir daugiabučių namų butų gyventojams bus draudžiama kūrenti krosnis akmens anglimi ir dujų briketais, tuo pačiu skatinant juos rinktis centrinį šildymą ar kitus atsinaujinančius energijos išteklius. (Pagal Savivaldybės administracijos Energetikos skyriaus pateiktą informaciją, iki draudimo įsigaliojimo, ruošiamasi inicijuoti Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymo pakeitimą, papildant nuostata, kad sprendimą dėl kuro rūšies naudojimo ribojimo, priimtų savivaldybės institucija, taip pat planuojama parengti ir Savivaldybės tarybos sprendimu patvirtinti kompensavimo tvarką, numatančią padengti dalį patirtų išlaidų gyventojams, įsirengusiems ar atnaujinusiems taršų kurą naudojančią šildymo įrangą).

- 2020 metų viduryje Savivaldybės taryba patvirtino⁴² Aplinkos oro kokybės valdymo programą 2020-2025 metams, kurioje suplanavo 7 priemones, tarp kurių – mobiliųjų oro taršos šaltinių emisijos mažinimas (racionaliau organizuojant eismą, gerinant autotransporto priemonių parką), netaršių judumo būdų skatinimas, miesto aplinkos, kuri mažintų oro taršos nuo mobilių šaltinių sklaidą formavimas (želdinių tankinimas, gatvių būklių gerinimas), visuomenės informavimas ir švietimas, teisinės/organizacinės priemonės (oro taršos mažinimo priemonių įtraukimas į strateginius veiklos planus, operatyvių veiksmų planas, esant padidėjusiam užterštumui ir kt.). Šių priemonių įgyvendinimas per programos vykdymo laikotarpį, galėtų gerinti ir užtikrinti tinkamą oro kokybę, tačiau dabartiniu metu jų teikiamos naudos vertinimas yra per ankstyvas.

⁴¹ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2021 m. spalio 27 d. sprendimas Nr. 1-1205 „Dėl Tarybos 2011-11-23 sprendimo Nr. 1-326 „Dėl tvarkymo ir švaros taisyklių tvirtinimo pakeitimo“

⁴² Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2020 m. birželio 17 d. sprendimas

- 2020 metų rugsėjo mėnesį Savivaldybės administracijos direktorius patvirtino⁴³ Visuomenės ir ugdymo įstaigų informavimo apie aplinkos oro užterštumą, keliantį grėsmę sveikatai Vilniaus mieste tvarkos aprašą, kuris reglamentuoja visuomenės ir ugdymo įstaigų informavimo apie aplinkos oro užterštumą, proceso eigą, atsakingas šalis ir jų atsakomybių ribas, tai leis užtikrinti visuomenės teisę į ypatingai svarbios informacijos gavimą.

- 2021 m. balandžio mėnesį Savivaldybės administracijos direktorius patvirtino⁴⁴ Vilniaus miesto gatvių drėkinimo šiltuoju metų laiku reikalavimus, kurie nustato darbų atlikimo sąlygas ir apimtis. Atsižvelgiant į tai, buvo atnaujintas⁴⁵ su aukščiau minėtu įsakymu sietinas Reprezentacinių mechanizuoto valymo ir esant poreikiui drėkinimo sąrašas (tvirtinamas kiekvienais metais), kuriuo remiamasi organizuojant darbų apimtis/dažnį/poreikį.

- Dėl pastebėjimo apie įsigytos gatvių valymo technikos ir įrangos naudojimą ir ja atliekamų darbų įkainių suderinimą, turėtų būti sprendžiama, numatant reikiamus įkainių apskaičiavimo pakeitimus.

Vilniaus miesto savivaldybės kontrolės ir audito

tarnybos vyriausioji specialistė

Aušra Valentienė

tarnautoja

Benė Baigienė

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos

direktorė

Lina Koriznienė

⁴³ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. 30-2209/20

⁴⁴ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. balandžio 27 d. įsakymas Nr. 30-1122/21

⁴⁵ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus

Išankstinio tyrimo ataskaitos „Lėšų Vilniaus miesto oro kokybei gerinti panaudojimo efektyvumas“ priedas Nr.1.

Santrumpos ir sąvokos

Savivaldybė - Vilniaus miesto savivaldybė

ES – Europos sąjunga

SPP – Strateginis plėtros planas

AARSP – Aplinkos apsaugos rėmimo specialioji programa

SI – Savivaldybės įmonė

Išankstinio tyrimo ataskaitos „Lėšų Vilniaus miesto oro kokybei gerinti panaudojimo efektyvumas“ priedas Nr. 2.

Pagrindiniai teisės aktai, reglamentuojantys aplinkos oro kokybės sritį

- Europos Tarybos 2016 m. gruodžio 14 d. direktyva (ES) 2016/2284 dėl tam tikrų valstybėse narėse į atmosferą išmetamų teršalų kiekio mažinimo;
- LR vietos savivaldos įstatymas (6 str. 28 dalyje savivaldybių savarankiškosioms funkcijoms priskiriamas aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga);
- LR aplinkos oro apsaugos įstatymas (nustato asmenų teises į švarų orą, pareigas saugoti aplinkos orą nuo taršos, susijusios su žmonių veikla ir mažinti jos daromą žalą žmonių sveikatai bei aplinkai, reglamentuoja visuomeninius santykius aplinkos oro apsaugos ir kokybės valdymo srityse);
- LR aplinkos monitoringo įstatymas (reglamentuoja savivaldybių aplinkos – oro, vandens, žemės gelmių, dirvožemio, gyvosios gamtos stebėjimą, vertinimą, prognozavimą pagal savivaldybės vykdomosios institucijos parengtą ir su LR aplinkos ministerija suderintą aplinkos monitoringo programą);
- LR Vyriausybės patvirtintas Nacionalinis oro taršos mažinimo planas (juo siekiama apriboti nacionaliniu mastu iš antropogeninių taršos šaltinių išmetamų oro teršalų kiekį, įgyvendinant plane numatytas priemones, rekomenduojama dalyvauti savivaldybėms);
- LR Vyriausybės patvirtintas Informacijos apie aplinką Lietuvos Respublikoje teikimo visuomenei tvarkos aprašas;
- LR aplinkos ministro patvirtintas Ataskaitų apie savivaldybių strateginiuose veiklos planuose numatytų aplinkos oro kokybės valdymo priemonių vykdymą teikimo tvarkos aprašas (nustato ataskaitų apie strateginiuose planuose numatytų aplinkos oro kokybės valdymo priemonių vykdymą ir teikiamų ataskaitų formos ir teikimo reikalavimus);
- LR aplinkos ministro patvirtintas Aplinkos oro kokybės vertinimo tvarkos aprašas (nustato reikalavimus aplinkos oro užterštumo tam tikrais teršalais lygio vertinimui – tvarka, kriterijai reikalavimai ėminių ėmimo vietų parinkimui, visuomenės informavimui ir su vertinimu susijusios informacijos ir duomenų teikimui);
- Savivaldybės tarybos 2010-11-24 sprendimu Nr. 1-1778 patvirtintas strateginis plėtros planas, atnaujintas Savivaldybės tarybos 2017 m. spalio 25 d. sprendimu Nr. 1-1204; (Tarp patvirtintų uždavinių – „mažinti neigiamas transporto eismo pasekmes aplinkai (3.3.3 uždavinys), „gerinti atmosferos oro ir geriamojo vandens kokybę, mažinti triukšmą“ (3.4.1. uždavinys)
- Savivaldybės 2019-2021, 2020-2022 metų strateginiai veiklos planai;
- Vilniaus miesto savivaldybės aplinkos monitoringo 2017 - 2022 metų programa (skirta svarbiausių aplinkos komponentų – aplinkos oro, triukšmo, paviršinio ir požeminio vandens, dirvožemio ir užterštų teritorijų, gyvosios gamtos būklės stebėjimams);
- Aplinkos oro kokybės valdymo 2020-2025 metais programa.
- Visuomenės ir ugdymo įstaigų informavimo apie aplinkos oro užterštumą, keliantį grėsmę sveikatai Vilniaus mieste, tvarkos aprašas (aprašo tikslas - savalaikiai informuoti visuomenės ir ugdymo įstaigas apie aplinkos oro užterštumą, keliantį grėsmę sveikatai Vilniaus mieste, reglamentuoja informavimo proceso eigą, procese dalyvaujančias atsakingas šalis ir jų atsakomybės ribas).